

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

Τα Πάθη του Χριστού

Τη Μεγάλη εκείνη Πέμπτη το βράδυ, γύρω στις 10, και μετά το δείπνο, ο Ιησούς και οι μαθητές του κατευθύνθηκαν στον κήπο της Γεθσημανή (σημαίνει Ελαιοτριβείο), στους πρόποδες του λόφου των Ελαιών. Όσο εκείνος προσευχόταν, και λόγω της μεγάλης Του αγωνίας (γνώριζε τι θα του συμβεί), σταγόνες ιδρώτα και αίματος έπεφταν από το πρόσωπό Του στο έδαφος -γεγονός που επαληθεύεται σήμερα ότι μπορεί να συμβεί από την ιατρική επιστήμη και αποδεικνύει για άλλη μια φορά την αλήθεια των Ευαγγελίων. Οι μαθητές Του δεν μπόρεσαν να μείνουν άγρυπνοι και να τον συνδράμουν. Εκεί συνέλαβαν τον Ιησού και τον έδεσαν, ενώ οι μαθητές Του τον εγκατέλειψαν και έφυγαν.

Οι στρατιώτες και οι Ιουδαίοι φρουροί έφεραν τον Ιησού στον πανίσχυρο αρχιερέα Άννα, πεθερό του Καϊάφα, ο οποίος είχε εκείνη τη χρονιά το αξίωμα του αρχιερέα. Ο αρχιερέας έκανε ερωτήσεις στον Ιησού για το πού βρίσκονταν οι μαθητές Του και τι δίδασκε ο ίδιος. Ο Χριστός απέφυγε έξυπνα να αποκαλύψει τους μαθητές του, απαντώντας: «Ρώτησε όλους όσους με άκουσαν, αφού κρυφά δεν δίδαξα ποτέ». Η μόνη κατηγορία κατά του Ιησού στη διάρκεια της δίκης-παρωδίας ήταν αυτή που ακούστηκε από δύο ψευδομάρτυρες: Τον ακούσαμε, είπαν, να λέει: «Μπορώ να γκρεμίσω τον Ναό του Θεού και να τον ξαναχτίσω μέσα σε τρεις ημέρες» (Μτθ. 26,61). Ο Χριστός βέβαια εννοούσε το σώμα Του, που θα έμενε στον τάφο τρεις μόνο ημέρες, ενώ μετά θα ανασταίνόταν. Όσο διαρκούσε η δίκη, ο Ιησούς σιωπούσε και δεν υπερασπιζόταν τον εαυτό του. Γνώριζε πως η απόφαση είχε ήδη από καιρό παρθεί. Όταν όμως ο αρχιερέας τον εξόρκισε στο όνομα του Θεού να πει αν είναι ο Μεσσίας (έκανε τη ερώτηση επίτηδες για να τον κατηγορήσουν για βλασφημία), ο Χριστός δημόσια ομολόγησε ότι πράγματι ήταν. Τότε ο αρχιερέας έσκισε τα ρούχα του, κρίθηκε ο Χριστός ένοχος θανάτου, ενώ τον έφτυναν και τον χτυπούσαν. Ο Πέτρος, που καθόταν έξω στην αυλή, τον αρνήθηκε τρεις φορές μπροστά σε υπηρέτες. Όταν λάλησε αμέσως μετά ο πετεινός, θυμήθηκε τα λόγια του Ιησού: «Πριν λαλήσει ο πετεινός, θα αρνηθείς τρεις φορές πως με ξέρεις» (Ματθ. 26,75). Έφυγε τότε και έκλαψε πικρά. Και οι υπόλοιποι επίσης μαθητές προτίμησαν τον ασφαλή δρόμο της σιωπής, που έχει καταδικάσει πολλούς ανθρώπους στην ιστορία.

Μετά τις ιουδαϊκές Αρχές αναλαμβάνουν οι Ρωμαίοι, αφού μόνο αυτοί μπορούσαν να θανατώσουν άνθρωπο. Ο Σωτήρας οδηγήθηκε στον Πιλάτο. Ο Ρωμαίος Επίτροπος, αφού άκουσε τις κατηγορίες των Ιουδαίων ότι δήθεν ξεσηκώνει το λαό να μην πληρώνει φόρο και ότι ισχυρίζεται πως είναι βασιλιάς, διαπίστωσε την αθωότητα του Ιησού και -παρά την προειδοποίηση της γυναίκας του ότι αποκαλύφθηκε στο όνειρό της πως ήταν αθώο θύμα- τον καταδίκασε τελικά από δειλία σε σταυρικό θάνατο, αφού οι αρχιερείς τον κατηγορήσαν πως δεν είναι φίλος του αυτοκράτορα, και αφού είναι αλήθεια ότι προσπάθησε να παζαρέψει με το λαό την απελευθέρωση του Ιησού αντί του Βαραββά, ενός επαναστάτη, μάλλον ζηλωτή εναντίον της Ρώμης. Ο Ρωμαίος Επίτροπος έβαλε πάνω από την αλήθεια το συμφέρον του, αλλά και ο Ιησούς τού ξεκαθάρισε ότι η βασιλεία Του δεν είναι απ' αυτόν τον κόσμο και ότι θα κατακτήσει τον κόσμο με όπλο την αλήθεια. Όταν είδε

λοιπόν ο Πιλάτος πως δεν πετυχαίνει τίποτα, και ανάμεσα στις κραυγές του όχλου που φώναζε «θάνατος, θάνατος, σταύρωσέ τον», πήρε νερό και ένιψε τα χέρια του μπροστά στο πλήθος, λέγοντας: «Εγώ είμαι αθώος για το αίμα αυτού του δικαίου. Το κρίμα πάνω σας». Νόμισε πως με το πλύσιμο των χεριών του θα μετέφερε την ενοχή μόνο στους Ιουδαίους. Ο Θεός όμως κρίνει όχι μόνο από τις εξωτερικές πράξεις, αλλά κατεβαίνοντας στα βάθη των καρδιών.

Αμέσως μετά ο Πιλάτος έδωσε εντολή να μαστιγώσουν τον Ιησού και τον παρέδωσε να σταυρωθεί (Μτθ. 27,24-26). Το φραγγέλωμα (μαστίγωμα) γινόταν με μαστίγιο στις άκρες του οποίου ήταν προσαρτημένα μικρά κομμάτια σιδήρου ή οστών, τα οποία ξέσχιζαν το δέρμα του θύματος. Πολλοί πέθαιναν και μόνο από το βασανιστήριο αυτό. Το σώμα του Ιησού γέμισε από πληγές και το μαρτύριο επιδεινώθηκε όταν τον έντυσαν πάνω από τις πληγές και όταν του φόρεσαν κόκκινη χλαμύδα για να τον περιπαίξουν. Ακόμη, όταν του φόρεσαν με πίεση αγκάθινο στεφάνι και όσο τον κτυπούσαν στο κεφάλι με καλάμι. Τη στιγμή μάλιστα που τον έγδυναν για να σταυρωθεί, αποσπóταν και η σάρκα μαζί με τα ρούχα. Τα δε καρφιά (τετράγωνα) στους καρπούς και στα πόδια αχρήστευσαν κεντρικά νεύρα του σώματός Του και το παρατεταμένο μαρτύριο ήταν αφόρητο. Άλλωστε, τα σώματα των σταυρωμένων είχαν παροξυσμούς και το πρόσωπο μελάνιαζε. Ο Σταυρός του Κυρίου δεν ήταν πάσσαλος, γιατί ο καταδικασμένος σε πάσσαλο πέθαινε πάνω σ' αυτόν μέσα σε λίγα λεπτά. Του σταυρωμένου το σώμα διαμορφωνόταν από το βάρος σε σχήμα Υ και αυτό προκαλούσε αυξανόμενη ασφυξία. Οι επανειλημμένες προσπάθειες ανόρθωσης για να αναπνεύσει είχαν συνέπεια -λόγω υπέρμετρου πόνου, αιμορραγίας, πυρετού και παραλυσίας- την αδυναμία ανόρθωσης και ο θάνατος επερχόταν συνήθως, όπως προαναφέραμε, από ασφυξία. Τους καταδίκους μάλιστα σταύρωναν εντελώς γυμνούς για να τους εξευτελίσουν πλήρως.

Κατά τη Σταύρωση του Ιησού εκπληρώθηκαν και πολλές προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης: Ο Δαβίδ π.χ. αναφωνεί: «Σκίσανε τα χέρια και τα πόδια μου. Μπορούν να μετρηθούν όλα τα κόκαλά μου» (Ψλμ. 21,17-18) και ακόμη: «Τα ρούχα μου μοιράζουν μεταξύ τους και ρίχνουν κλήρο για το χιτώνα μου» (21,9). Ο Ησαΐας ενημερώνει: «Αυτός φέρει πάνω του τις δικές μας αμαρτίες και για μας υποφέρει» (53,4). Ο Ιερεμίας αναφέρει για τον Μεσσία ότι «Ως αρνίο άκακο θα οδηγηθεί στη θυσία» (11,19). Αλλά και ο Πλάτωνας, στην Πολιτεία του, περιγράφει κάποιον Δίκαιο με τα παρακάτω λόγια: «Πρέπει ν' απογυμνωθεί από όλα, εκτός από τη δικαιοσύνη... Χωρίς καθόλου ν' αδικεί, θα θεωρείται ότι είναι ο μεγαλύτερος άδικος, ώστε να δοκιμαστεί η δικαιοσύνη του.... Θα μείνει, όμως, σταθερός μέχρι το θάνατό του, θεωρούμενος άδικος σ' όλη του τη ζωή, αν και είναι δίκαιος... Θα μαστιγωθεί, θα βασανιστεί, και πεθαίνοντας, αφού υποστεί όλα τα κακά, θα καρφωθεί πάνω σε ξύλο» (Πλατ. Πολιτεία Β'). Ο απόστολος Παύλος διδάσκει ότι ο Χριστός «Μάς εξαγόρασε από την κατάρα του νόμου, με το να γίνει για χάρη μας ο ίδιος κατάρα» (Γαλ. 3,13). Πράγματι, ο Σωτήρας έκανε σε μας μια πνευματική μετάγγιση αίματος και η ανθρωπότητα από ετοιμοθάνατη που ήταν αναζωογονήθηκε. Σώθηκε μάλιστα από την απερίγραπτη απιστία, διαφθορά και κακία.

Η Ανάσταση του Κυρίου

Όπως η μάνα πελεκάνος αυτοτραυματιζόμενη προσφέρει το αίμα της για να ζήσουν τα παιδιά της, έτσι και ο Χριστός προσέφερε το πανάγιο αίμα Του δια του Σταυρού για να σώσει τον κόσμο. Από την Γένεση ήδη είχε αναγγελθεί η ζωηφόρος θυσία του Θεανθρώπου. Μετά το προπατορικό αμάρτημα, και μέσα στην απελπισία του, ο άνθρωπος ακούει για πρώτη φορά από το Θεό την χαρούμενη αγγελία του μελλοντικού λυτρωμού του: «Και είπε ο Κύριος ο Θεός στο φίδι: Θα θέσω άσβεστη εχθρότητα ανάμεσα σε σένα και τη γυναίκα, και ανάμεσα στους απογόνους σου και τους απογόνους της. Ένας δε απόγονος της γυναικός μόνης, Αυτός θα σου συντρίψει το κεφάλι και συ θα κεντήσεις τη φτέρνα του» (Γέν. 3,15). Το ελπιδοφόρο αυτό μήνυμα αναφέρεται στον ερχομό ενός μοναδικού απογόνου (του Ιησού Χριστού), από μια εκλεκτή μητέρα (την Θεοτόκο Μαρία), ο Οποίος θα συντρίψει την καταχθόνια και μισάνθρωπη εξουσία του πονηρού Σατανά-φιδιού (με την Ανάστασή του), ενώ εκείνος (δηλ. ο διάβολος) θα καταφέρει απλά να τον τραυματίσει στη φτέρνα, εννοώντας τον προσωρινό τριήμερο θάνατό Του.

Στο βιβλίο της Εξόδου αναφέρεται ότι «κόκαλό Του δεν θα σπάσετε» (κεφ. 12,46). Πράγματι, ενώ οι στρατιώτες έσπασαν τα οστά των μηρών των δύο άλλων κακούργων πάνω στο Σταυρό, για να επιφέρουν γρηγορότερο θάνατο, τον Ιησού δεν τον άγγιξαν, γιατί είχε ήδη εκπνεύσει. Παρά μόνο το σώμα Του δέχθηκε στο θώρακα ένα βαρύτατο πλήγμα με στρατιωτική λόγχη για να διαπιστωθεί η τελική του κατάληξη. Από την πληγή αυτή του νεκρού Ιησού έτρεξε «αίμα και ύδωρ» και ο ευαγγελιστής Ιωάννης μάς ζητά να πιστέψουμε την μαρτυρία του ως πέρα για πέρα αληθινή. Ο προφήτης Ζαχαρίας το προαναγγέλλει ως εξής: «Θα επιβλέψουν, λέγει, σε μένα, τον οποίον εκέντησαν» (12,10). Θα ατενίσουν, δηλαδή, εμένα, που λόγγισαν πάνω στο Σταυρό. Ο Ψαλμός 15,10 περιγράφει την τριήμερη ταφή και Ανάσταση του Ιησού, με τα λόγια: «Στον Άδη δεν θα εγκαταλείψεις την ψυχή μου, ούτε ο γνήσιος πιστός σου θα αφήσεις να αντικρύσει τη φθορά (σωματική αποσύνθεση)». Το σώμα Του, πράγματι, τις τρεις ημέρες του θανάτου Του, ως αδιάσπαστα ενωμένο με τη θεότητά Του, δεν γνώρισε πτωματική αποσύνθεση.

Το άπνουν σώμα Του, αφού το τύλιξαν με πολλές λωρίδες υφάσματος (σάβανα), τοποθετήθηκε σε λαξευμένο σπήλαιο, που προοριζόταν ως ιδιόκτητος τάφος για τον Ιωσήφ από Αριμαθαίας, πλούσιο βουλευτή των Ιουδαίων, αφού ο ίδιος με τόλμη ζήτησε από τον Πιλάτο το ένδοξο σώμα. Βγήκε έτσι αληθινή μια καταπληκτική ακόμη προφητεία του Ησαΐα, που αναφέρει: «Ο τάφος Του ορίστηκε με τους κακούργους (τους σταυρωμένους εκ δεξιών και αριστερών του Ιησού ληστές). Όμως στο θάνατό Του στάθηκε με τον πλούσιο» (53, 9) [δηλαδή τοποθετήθηκε στον τάφο του προαναφερόμενου βουλευτή Ιωσήφ και κρυφού μαθητή του Χριστού]. Ο μεγάλος τραγικός ποιητής Αισχύλος είχε γράψει διάλογο μεταξύ του Ερμή και του Προμηθέα, που αποκαλύπτει την κάθοδο του Χριστού στον Άδη: «Δεν θα πάρουν τέλος τα βάσανά σου, μέχρις ότου κάποιος Θεός εμφανιστεί που θα θελήσει να κατέβει στον Άδη, παίρνοντας πάνω Του τα πάθη σου» (Προμηθέας Δεσμώτης, στ. 1026-9). Αυτό επαληθεύτηκε μόνο στη ζωή και τον θάνατο του Ιησού. Τις τρεις ημέρες του θανάτου Του, η ψυχή Του ενωμένη με την θεότητά Του 'κατέβηκε' στον Άδη, και κήρυξε στα φυλακισμένα εκεί πνεύματα και έσωσε όσους είχαν τις

προϋποθέσεις για σωτηρία (Α΄ Πέτρ. 3,18-20).

Ο Ιωσήφ και ο Νικόδημος, και οι δύο επιφανείς διδάσκαλοι και μέλη του Μ. Συνεδρίου, αποκαθήλωσαν από το Σταυρό το 'υψηλόν θύμα' και προσέφεραν τις καθιερωμένες τιμές στον νεκρό Ιησού. Την όλη διαδικασία παρακολούθησαν, εκτός από τους δύο νομοδιδασκάλους, η Θεοτόκος, ο μαθητής Του Ιωάννης, η Μαρία η Μαγδαληνή, η Μαρία η σύζυγος του Κλωπά, και η μητέρα των γιων του Ζεβεδαίου. Κατόπιν η οπή του τάφου κλείστηκε με βαρύ λίθο και σφραγίστηκε. Έξω από το μνημείο τοποθετήθηκαν δεκαέξι ένοπλοι ρωμαίοι φρουροί, μετά από προτροπή των αρχιερέων, για να μην κλαπεί το σώμα του Ιησού.

Ξημερώματα Κυριακής, πήγαν στον τάφο του Ιησού η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία του Ιωσή, μαζί με άλλες γυναίκες, για να αλείψουν με αρώματα τον Μεγάλο νεκρό. Είναι αλήθεια ότι ο Ιησούς είχε ταφεί εσπευσμένα, επειδή δεν έπρεπε να τους βρει με το νεκρό η δύση του ηλίου (αφού άρχιζε τότε η αργία του Σαββάτου), αν και του έγιναν οι βασικές νεκρώσιμες συνήθειες. Γι' αυτό και οι μυροφόρες γυναίκες έφεραν μαζί τους αρώματα για να ολοκληρώσουν όπως έπρεπε τις τιμές προς τον Αρχηγό της Ζωής. Στο δρόμο σκεπτόντουσαν ότι η είσοδος του τάφου ήταν κλειστή, αλλά η πίστη τους ήταν μεγάλη, και έτσι προχώρησαν με θάρρος. Έξω από τον τάφο έγινε τότε σεισμός. Αστραπόμορφος άγγελος άνοιξε την είσοδο του τάφου και οι στρατιώτες έμειναν ωσάν κεραυνόπληκτοι από την ταραχή. Ο λευκοφορεμένος άγγελος τις ενημέρωσε πως ο Χριστός είχε Αναστηθεί και ότι περιμένει τους μαθητές Του στη Γαλιλαία. Οι γυναίκες τρόμαξαν, και γεμάτες φόβο και χαρά συνάμα έτρεξαν για να αναγγείλουν όσα έγιναν στους μαθητές. Στο δρόμο όμως τους συνάντησε ο Ιησούς και τους είπε «Χαίρετε». Αυτές έπιασαν τα πόδια Του και τον προσκύνησαν. Τότε λέγει σ' αυτές ο Χριστός να μην φοβούνται και να μην ξεχάσουν να υπενθυμίσουν στους αδελφούς Του ότι θα τον δουν στην Γαλιλαία. Οι στρατιώτες της φρουράς, παράλληλα, πήγαν και είπαν όσα έγιναν στους αρχιερείς, οι οποίοι και συμβούλεψαν τους στρατιώτες να πουν πως εκλάπη από τους μαθητές Του το σώμα του Ιησού, ενώ η φρουρά κοιμόταν. Όταν οι έντεκα μαθητές πήγαν στο όρος της Γαλιλαίας, πλησίασε σ' αυτούς ο Ιησούς και τους είπε «Μου δόθηκε πλήρης εξουσία στον ουρανό και τη γη. Πηγαίνετε λοιπόν και κάνετε όλα τα έθνη μαθητές μου, βαπτίζοντάς τους στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντάς τους να τηρούν όλα όσα σας διέταξα, και ιδού, εγώ θα είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες μέχρι τη συντέλεια του κόσμου» (Ματθ. 28,1-20).

Η Ανάσταση του Κυρίου αποτελεί το σπουδαιότερο γεγονός της ιστορίας. Έκτοτε τίποτε δεν είναι ίδιο στα ανθρώπινα, αλλά, και δια του Παρακλήτου, δίδεται η δυνατότητα σε κάθε άνθρωπο, και συνολικά ως Εκκλησία σε όλο τον κόσμο, να ζει και να βαδίζει στη Βασιλεία του Θεού δια Χριστού Ιησού του Κυρίου ημών. Μάρτυρες της Αναστάσεως υπήρξαν, και είναι διαχρονικά, όχι μόνο όλοι οι άγιοι της ιστορίας (με τη διδασκαλία, τα άφθαρτα λείψανα πολλών και τα θαύματα που επιτελούν, ακόμη και μετά θάνατον), αλλά και οι Απόστολοι του Χριστού, οι οποίοι όχι μόνο μετατράπηκαν σε δεινούς κήρυκες των θαυμασίων του Θεού, αλλά και θυσιάστηκαν γι' αυτόν διότι τον είδαν αναστημένο. Η Ανάσταση του Κυρίου μαρτυρείται ακόμη από τις προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης, που όλες

επαληθεύτηκαν στη ζωή, το έργο, το Πάθος και την Ανάσταση Του. Ακόμη, από τη μαρτυρία του Αποστόλου Παύλου, που από τις Πράξεις των Αποστόλων και τις επιστολές του μαθαίνουμε ότι, αν και ήταν σκληρός διώκτης των χριστιανών, έγινε (αφού είδε τον αναστημένο Χριστό μέρα μεσημέρι να λάμπει περισσότερο και από τον ήλιο) όργανο εκλογής Του και ιεραπόστολος στο όνομά Του στα πέρατα του τότε γνωστού κόσμου. Ο Παύλος διασώζει ότι ο αναστημένος Χριστός εμφανίστηκε συνολικά σε 11 περιπτώσεις, και σε μια απ' αυτές μάλιστα σε πάνω από 500 αδελφούς μαζί. Γνωρίζουμε επίσης ότι ο ίδιος ο Απόστολος των εθνών άρχισε να γράφει τις επιστολές του από το 51 μ.Χ. κ.ε. (είχαν περάσει μόλις 18 χρόνια από τα νωπά γεγονότα της Ανάστασης), αλλά και ότι έγινε χριστιανός περίπου τρία χρόνια μετά την Ανάσταση του Κυρίου. Περιγράφει επομένως την αυθεντική πίστη της πρώτης Εκκλησίας.

Τα Ευαγγέλια γράφτηκαν για να προσφέρουν την χαρμόσυνη είδηση της Αναστάσεως σε όλους τους καλή θελήσει ανθρώπους όλων των εποχών. Ο Χριστός «εγήγερται εκ νεκρών» και η Ανάστασή Του αποτελεί «την απαρχή των κεκοιμημένων» (Α΄ Κορ. 15,20). Η Ανάστασή Του έγινε η εγγύηση και η αφετηρία της ανάστασης όλων. «Εν τω Χριστώ πάντες ζωοποιηθήσονται», αφού Εκείνος είναι η «Ανάστασις και η ζωή» και όποιος πιστεύει σ' Αυτόν «καν αποθάνη, ζήσεται» (Ιω. 11,25).

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

«Ο Ιησούς και ο καινούριος κόσμος του Θεού», Δημ. Τριανταφύλλου- Ανδρ. Αργυρόπουλου, εκδ. Πατάκη, 2004

«Ορθόδοξα μηνύματα», Σταύρου Φωτίου, εκδ. Γρηγόρης, Αθ. 2000

«Ο Χριστός και ο καινούριος κόσμος του Θεού», Νικολάου Νευράκη, Αθ. 1989

«Ο Χριστός και ο καινούριος κόσμος του Θεού», Σάββα Αγουρίδη - Σωκράτη Νίκα, ΟΕΔΒ, 1993

«Περιπατούντες εν αληθεία», Μιχαήλ Χούλη, Σύρος 1997

«Το Ευαγγέλιο του Ματθαίου», Νικολάου Σωτηρόπουλου, εκδ. 'Ο Σταυρός', Αθ. 1981

«Το Σύμβολο της Πίστεως», Μιχαήλ Χούλη, Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου, https://www.imsyrou.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=540:simbolorpisteos&catid=77:2010-08-28-13-09-07&Itemid=79